

Girona després de l'any mil

AMB TOTA EVIDÈNCIA, a *Girona comtal i feudal (1100-1190)*, ens trobem davant d'allò que els especialistes anomenen història de l'urbanisme, portada fins als nivells més alts pel que fa a metodologia i riquesa interpretativa. Un viatge al·lucinant, per una mena de túnel del temps metodològic, a com era poc després de l'any 1000 l'espai que inicialment havia estat el fòrum de la ciutat romana, que els autors «veuen» amb les eines de la més rigorosa recerca històrica.

Però la recreació urbana de la Girona de fa mil anys ateny cotes sublimes en un episodi, que cal remarcar especialment: la urbanització «ex novo» de l'areny del riu Onyar, a partir de 1160, o, si es vol, el primer gran eixample de la ciutat fora muralles. Aquest episodi cabdal és descrit amb tots els seus

detalls, amb els seus conflictes i les seves implicacions socials..., per, finalment, ser cartografiat de forma exhaustiva.

Però, tot i ser prou important, meritori i inhabitual, no hem de caure en el parany de valorar aquest magnífic llibre només des del punt de vista de la història física de la ciutat. La raresa i l'excepcionalitat és que aquesta anàlisi de dues dimensions estigui feta de forma magistral.

Però encara és més excepcional, rar i inhabitual, que aquest nivell descriptiu sigui només la base de la veritable Història, en majúscules. I aquest és el cas. Els quatre autors fan veritable Història quan s'endinsen en les conseqüències de l'expansió agrària del segle IX, en el naixement del feudalisme al Comtat de Girona, en l'anàlisi del paper dels grans perso-

natges de l'època (Ermessenda, Ramon Berenguer I, el Cap d'Estopes...), situant-los en un rerefons gironí, en la caracterització del paper de l'Església, en la presentació de la centralitat geopolítica de la ciutat abans del segle XII..., i tants d'altres.

Aquesta és la lectura que cal remarcar. Delecteu-vos plenament amb les novetats espectaculars que sobre Girona el llibre conté a vessar, cartografiades i dibuixades per fer-les encara més atractives. Però, no caiguen en la rutina de posar-lo al calaix de l'anomenada Història Local, perquè aquest llibre sobre dos segles de la història de Girona és alhora una peça clau per a la comprensió de la Història de Catalunya.

Narcís Castells i Calzada

CANAL, Josep;
CANAL, Eduard;
NOLLA, Josep Maria,
i SAGRERA, Jordi:
Girona comtal i feudal (1100-1190).
Diputació de Girona,
Ajuntament de Girona
(Girona, 1996).

Anàlisi d'un centre històric

LA PUBLICACIÓ *Seqüències. Centre Històric. Sant Feliu de Pallerols. Pla Especial de Protecció i Millora*, dels arquitectes Rafael Aranda, Carme Pigem i Ramon Vilalta, ha estat editat per l'Ajuntament de Sant Feliu de Pallerols, el Col·legi d'Arquitectes de Girona, Demarcació de Girona i la Diputació de Girona. A través d'aquest llibre podem comprendre quines han estat les passes seguides pels autors per concretar el Pla Especial i les normes de protecció i millora per edifici del centre històric de Sant Feliu de Pallerols. Un nucli antic i petit, iniciat al segle XI, i que en l'actualitat no mostra un alt grau d'abandonament, però sí que presenta signes de degradació.

El títol del volum s'adiu perfectament amb el contingut, perquè per a l'elaboració del Pla s'ha

utilitzat una metodologia basada en la seqüència dels fets.

Entre els diferents apartats de què consta el llibre, cal destacar els que porten per títol «La Protecció i Millora del Nucli Antic. El Pla Especial», i les «Normes de Protecció i Millora per Edifici», que constitueixen dues de les parts més importants del treball, tractades amb un grau d'anàlisi molt detallat i amb gran rigor arquitectònic.

També hem de remarcar l'apartat titulat «Evolució històrica del Nucli. Cronologia». Aquest ens mostra, en diferents plànols, el creixement del centre històric al llarg dels segles, i al peu de cadascun dels plànols es troben ressenyats, de forma cronològica, els esdeveniments més importants succeïts en cada segle. L'apartat

anomenat «El paisatge visual» mereix una atenció especial. Es tracta de l'anàlisi que parteix de la percepció sensorial de l'espai físic del centre històric i complementa l'anàlisi configurativa del nucli antic, tot permetent reconèixer-ne la singularitat.

Per concloure, hem de dir que es tracta d'una publicació molt acurada i feta amb gran sensibilitat, que es pot recomanar als interessats en la planificació urbanística i al públic en general.

Jordi Fortet i Roura

ARANDA, Rafael;
PIGEM, Carme;
VILALTA, Ramon.
Seqüències (Centre Històric Sant Feliu de Pallerols).
Ajuntament de Sant Feliu de Pallerols,
Col·legi d'Arquitectes de Catalunya,
Demarcació de Girona,
Diputació de Girona, 1996. 92 pàgs.